

CELEBRAR

Pere Tena
Una casa,
una taula,
un sol cor

Catequesi mistagògica de
la dedicació d'una església

CPL
editorial

Pere Tena

**UNA CASA,
UNA TAULA,
UN SOL COR**

Catequesi mistagògica de
la dedicació d'una església

Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona
Col·lecció "Celebrar"

-101-

Director de la col·lecció Celebrar: Joan Obach

Disseny de la coberta: Mercè Solé

Imatge de la coberta: Cathopic

Aquesta col·lecció es publica en català i en castellà

© Edita: CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA
Nàpols 346, 1 – 08025 Barcelona
Tel. (+34) 933 022 235 – wa 619 741 047
cpl@cpl.es – www.cpl.es

Primera edició: gener de 2019

ISBN: 978-84-9165-189-5
Dipòsit legal: B 1920-2019

Printed in UE

Imprimeix: Safekat, S.L.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si us cal fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Sumari

Pòrtic: Un text retrobat	7
Preàmbul: Una joia de la Reforma Litúrgica	9
Primera part: Ritus inicials. Entrada a l'església	11
Una Església reunida	11
Traspassar el llindar de la porta de l'església	13
Benedicció de l'aigua i aspersió	14
<i>Baptisme i penitència</i>	15
Segona part: Litúrgia de la Paraula	17
Inauguració del lloc de la Paraula, l'ambó	17
La Paraula de Déu ha de ressonar en la vida de l'Església	18
La primera lectura	19
<i>Lectures bíbliques més habituals</i>	20
Tercera part: Ritu de dedicació	23
Lletanies dels sants	23
<i>La «comunió» dels sants</i>	23
<i>Els sants i l'altar</i>	24
<i>Les imatges dels sants</i>	25
La pregària de dedicació	26
<i>«Avui el poble fidel vol dedicar-vos aquesta casa d'oració...»</i>	26
<i>El misteri de l'Església</i>	27
<i>Les súpliques</i>	28

Unció de l'altar i de les parets de l'església	29
<i>El ritu de la unció</i>	29
« <i>Que el Senyor santifiqui aquesta casa</i> <i>i aquest altar...</i> »	30
Les actituds i els gestos de la pietat	31
Encensament de l'altar i de l'església	32
<i>El núvol d'encens i la glòria del Senyor</i>	32
« <i>Que pugi el meu prec com l'encens</i> »	33
« <i>L'edifici es va omplir d'un núvol...</i> »	34
L'altar de l'església, taula parada i lluminosa	35
<i>Recobriment de l'altar</i>	35
<i>La llum de Crist</i>	36
<i>L'Eucaristia, misteri de llum</i>	37
 Quarta part: Litúrgia eucarística	 39
El cos de Crist ofert per nosaltres	39
« <i>El bisbe s'acosta a l'altar... i el besa</i> »	39
« <i>L'Església edificada per la fe i pels</i> <i>sagraments de la fe</i> »	40
La capella del Santíssim Sagrament	42
<i>El sagrament que roman («permanens»)</i>	42
<i>La conclusió de la dedicació de l'església</i>	43
<i>La casa d'oració i d'adoració</i>	44
 Epíleg: «Avui ha entrat la salvació en aquesta casa!» (Lc 19,9)	 45
La riquesa simbòlica de l'Església	45
La casa de Zaheu	46
Una casa provisional	47

Apèndix: Els textos litúrgics de la dedicació	
d'una església	49
Primera part. Ritus inicials	49
<i>Entrada a l'església</i>	49
<i>Benedicció de l'aigua i aspersió</i>	52
<i>Himne i col·lecta</i>	54
Segona part. Litúrgia de la Paraula	55
Tercera part. Ritu de dedicació	56
<i>Lletanies dels sants</i>	56
<i>Col·locació de les relíquies</i>	58
<i>Pregària de dedicació</i>	59
<i>Unció de l'altar i de les parets de l'església</i>	61
<i>Encensament de l'altar i de l'església</i>	63
<i>Il·luminació de l'altar i de l'església</i>	65
Quarta part. Litúrgia eucarística	67
<i>Inauguració de la capella del Santíssim</i>	
<i>Sagrament</i>	71
<i>Benedicció i comiat</i>	72

«Avui ha entrat la salvació en aquesta casa!» (Lc 19,9)

La riquesa simbòlica de l'Església

Al llarg del *Ritual de la dedicació d'una església*, tal com hem constatat en aquesta explicació, es multipliquen les referències simbòliques, tant de l'Antic Testament com també del Nou Testament. Les pregàries, les accions rituals, els salms, estan impregnats d'aquesta riquesa simbòlica, que només amb el coneixement de l'Escriptura pot ser captada i valorada. La clau interpretativa la trobem sobretot en les lectures que el Leccionari d'aquesta celebració proposa com a pròpies.

La imatge més freqüent és la del temple de Jerusalem, i de la mateixa ciutat de Jerusalem, com el lloc de la presència de Déu enmig del seu poble. Aquesta imatge, que té el punt de partida a l'Antic Testament, queda completada amb la visió apocalíptica de la «nova Jerusalem», la ciutat que «baixa del cel», i és tota ella «santuari» de la presència de Déu. És el tabernacle on Déu habita amb els homes, i Déu mateix és Déu-que-és-amb-ells.

És fonamental el simbolisme cristològic: Crist és el «sanctuari on habita la plenitud de la divinitat», el temple veritable i definitiu, en el qual i amb el qual els adoradors adoren el Pare. En aquest sentit, és bàsic el simbolisme de l'altar. «L'altar és Crist!», deia una antiga catequesi de les ordenacions. Ara bé, per la incorporació dels fidels a Crist, pedra viva i angular, aquests formen un edifici, una casa espiritual, simbolitzada en la construcció mateixa de l'església. Són pedres vives! Així l'església porta en ella el simbolisme de l'Església total: la celestial –nova Jerusalem– i la terrena –edificació que puja– sobre el fonament dels apòstols.

La casa de Zaqueu

Entre tota aquesta munió d'imatges bíbliques, la tradició romana ha mantingut com a evangeli de la missa de la dedicació la narració llucana de la conversió de Zaqueu (veure Lluç 19,1-10). Hi ha altres evangelis proposats igualment, però aquest és el més tradicional, i es podria dir que és el més «sacramental», en el sentit de ser el que més sintèticament anuncia el que és la dedicació de l'església.

Zaqueu tenia una casa, i la seva manera de viure no era precisament la més ben vista pel poble, probablement amb una certa raó. Era ric, però baixet, i tanmateix enginyós i àgil: podia enfilar-se en un sicòmor. I, sobretot, volia veure Jesús. És Ell, Jesús, el qui pren la iniciativa d'anar a casa de Zaqueu, quan el mira tot passant. Però no tot està fet. Zaqueu experimenta la força salvadora de Jesús, i manifesta el seu propòsit de «donar als

pobres la meitat dels seus béns, i si havia defraudat algú, restituir-li-ho quatre vegades més». La paraula de Jesús ho explica tot: «Avui la salvació ha entrat en aquesta casa!». La salvació és Ell, Jesús (Déu que salva) i Zaqueu és el beneficiari explícit de l'eficàcia de la seva presència.

Una església és una casa feta per homes, pecadors com tots. Hi ha exemples clàssics d'esglésies il·lustres en les quals el pecat dels homes ha quedat inserit en el projecte mateix: la vanitat, la forma de recollir diners per l'edificació, etc. Com a edifici són la casa de Zaqueu. Però el Senyor ha volgut entrar en aquella casa, en aquella església, i n'ha fet un lloc de trobada amb ell. Amb la salvació que ens ve de la paraula (recordem la inauguració de l'ambó: «Que ressoni en aquesta nau la Paraula de Déu... i dugui a terme en l'Església la vostra salvació»); un lloc per celebrar els misteris, i perquè el poble pugui aconseguir així la salvació eterna (veure Apèndix, Oració sobre les ofrenes, pàg. 67). Un lloc, a partir del qual, com en el cas de Zaqueu, els fidels aprenen a viure una vida nova, a compartir els béns amb els germans, i a respectar-los.

Una casa provisional

Les esglésies no són l'última destinació de l'assemblea cristiana. Són els llocs on aquesta assemblea es reuneix a la terra, mentre espera la gran reunió celestial, on els fidels tenim la nostra veritable ciutadania (veure Filipencs 3,20-21). El Salvador que esperem, i que transformarà el nostre pobre cos a imatge del seu, ressuscitat i gloriós,

és aquell que està també entre nosaltres, actiu en l'obra de la salvació, quan ens reunim en el seu nom.

Barcelona, 7 d'octubre de 2010

Pere Tena

Bisbe, auxiliar emèrit de Barcelona